

Aan het Instituut Mijnbouwschade Groningen
t.a.v. de heer S.C.J.J. Kortmann
Cascadeplein 10
9726 AD GRONINGEN

Datum : 22 juni 2021
Documentnr. : 2021-051508
Dossiernummer : K13563
Behandeld door : S. van Roon
Telefoonnr. : (050) 3164578
Antwoord op :
Bijlage :
Onderwerp : Reactie op maatregelen 17 mei 2021

Geachte heer Kortmann,

Hierbij reageren wij, mede namens de colleges van de gemeenten Groningen, Midden-Groningen, Het Hogeland, Eemsdelta, Oldambt, Westerkwartier, Veendam, Pekela, Tynaarlo, Noordenveld, Aa en Hunze, het college van de provincie Drenthe en het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen, op de maatregelen die het IMG op 17 mei 2021 heeft aangekondigd.

Op 13 april 2021 hebben wij u, zoals afgesproken in het overleg van 8 april 2021, ons standpunt over het rapport van TNO/TU Delft over diepe bodemdaling en -stijging al laten weten. In uw brief van 17 mei 2021 geeft u aan dat u onaangenaam verrast was door de aankondiging van de brief in de media en dat de brief het belang van inwoners niet dient en het vertrouwen in het IMG schaadt. Dat kunnen wij niet goed plaatsen omdat de brief zoals gezegd was aangekondigd en u zocht naar politieke hulp om meer ruimte te krijgen in de schadeafwikkeling. Wel delen wij uw mening dat openheid en transparantie van belang zijn. Dat nemen wij als uitgangspunt in deze reactie.

Maatregelen en gesprekken over maatregelen

U heeft voor twee groepen aanvragers de behandeling van de aanvragen voor schadevergoeding opgeschort. Een groep vanwege het rapport van TNO/TU Delft over diepe bodemdaling en een andere groep omdat er geen eenduidige deskundigenadviezen in dat gebied werden gegeven. In totaal gaat het om zo'n 3000 aanvragen.

Daarnaast geeft u op 17 mei 2021 aan dat er nog andere problemen zijn waar het IMG mee kampt, namelijk hoge uitvoeringskosten en een capaciteitstekort. Om dit probleem op te lossen, treft u ook maatregelen.

U heeft tot drie maatregelen besloten:

1. Nieuwe afbakening van het gebied voor wettelijk bewijsvermoeden.
2. Aanpassing en precisering van de beoordelingssystematiek.
3. Keuze tussen maatwerk en forfaitaire regeling.

Op 25 mei 2021 heeft een ambtelijk overleg plaatsgevonden over de maatregelen en op 2 juni 2021 een bestuurlijk overleg. Wij waarderen de bereidheid van u en uw medewerkers om de gesprekken over de maatregelen met ons aan te gaan.

In de gesprekken hebben wij om meer duidelijkheid over de maatregelen verzocht. Wij vroegen meer duidelijkheid over:

- het gebied waar enerzijds het wettelijk bewijsvermoeden niet meer wordt toegepast (naar aanleiding van het rapport TNO/TU Delft), maar waar anderzijds het wettelijk bewijsvermoeden toch nog wel wordt toegepast voor gebouwen met indirecte schade (vooruitlopend op het onderzoek door Deltares);
- de exacte aanpassing en verfijning van de beoordelingssystematiek;
- het duale stelsel waarbij een onderscheid in laag, midden en hoog seismisch gebied wordt geïntroduceerd. Wij wilden de geografische begrenzing hiervan weten en waarop dit is gebaseerd;
- de forfaitaire regeling en wat de consequenties hiervan voor onze inwoners zijn.

In uw toelichting op onze vragen heeft u samengevat aangegeven dat de onderzoeksresultaten van Deltares er nog niet zijn en dat de aanpassing van het beoordelingskader nog uitgewerkt wordt.

Deltares onderzoekt de mogelijkheid van indirecte schade op gebouwen door veranderingen in waterstanden. Het onderzoek van Deltares laat u doen in aanvulling op het onderzoek van TNO/TU Delft naar de diepe bodemdaling en -stijging. Het onderzoek van TNO/TU Delft zegt niets over gevolgen van stapeling van schade door verschillende mijnbouwactiviteiten. Voor stapeling van schade waarbij zoutwinning in beeld is bent u als IMG niet bevoegd.

Van nieuwe contouren in een gebied met laag, midden en hoog seismisch risico is geen sprake. Deze gebiedscontouren gebruikt u voor het opstellen van het beoordelingskader.

Van de forfaitaire regeling kan in beginsel eenmalig gebruik worden gemaakt. Het is een vergoeding voor alle in het verleden ontstane schade. Alleen bij een nieuwe aardbeving met effect op een gebouw zou een nieuwe aanvraag gedaan kunnen worden. De regeling is niet zozeer een oplossing voor de bestaande werkvoorraad, maar vereenvoudigt het proces van potentiële aanvragen. Inwoners die te maken hebben met gestapelde mijnbouwactiviteiten, zoals een combinatie met gaswinning uit een klein veld of zoutwinning, krijgen met verschillende regimes te maken. Echter bent u gebonden aan uw wettelijke taak: u bent alleen bevoegd om aanvragen te behandelen die betrekking hebben op schade veroorzaakt door bevingen door mijnbouwactiviteiten met betrekking tot het Groningenveld en gasopslag Norg. Trillingen worden gemonitord. Het IMG is zich ervan bewust dat de maatregelen goede communicatie met inwoners vereist en organiseert onder meer webinars en mogelijk ook steunpunten.

Op grond van de nader van u verkregen toelichting komen wij tot onderstaande reactie op de door u genomen maatregelen.

Communiceer zorgvuldig en volledig

Door maatregelen te presenteren, scheidt u de verwachting dat duidelijk is wat u precies gaat doen. De maatregelen moeten echter nog worden uitgewerkt. Het aankondigen van niet-uitgewerkte maatregelen biedt geen rust of ontzorging van onze inwoners. Het draagt ook niet bij aan vertrouwen van de inwoners in het IMG. Onrust, onbegrip, frustratie en onzekerheid vertalen zich in de telefoontjes en klachten die wij als overheden in de afgelopen periode van onze inwoners hebben gehad over het IMG. De genomen maatregelen geven inwoners het gevoel dat de regels tijdens de wedstrijd worden gewijzigd terwijl niet duidelijk is wat de nieuwe spelregels precies worden. In de nieuwe werkwijze wordt gesproken over zogehete uitzonderingssituaties. Een definiering van dergelijke situaties en exacte bepaling van het gebied waarbinnen er zich uitzonderingssituaties kunnen voordoen is onduidelijk. Het feit dat u vanuit uw semi-rechterlijke verantwoordelijkheid aanvragen nu afwijst of niet in behandeling neemt terwijl aanvragen met identieke schade in dezelfde straat eerder wel ruimhartig zijn vergoed, stuit bij inwoners op volledig onbegrip. Ze voelen zich terecht ongelijk behandeld. Hoe ingewikkeld ook, maar naar ons oordeel hoort bij een zo ingrijpende wijziging van de werkwijze van uw instituut dat u inwoners kunt vertellen wat de consequenties voor hen zijn en waar ze wél op kunnen rekenen.

De maatregelen die u heeft genomen zijn divers en hebben elk een andere aanleiding. Dat is verwarrend. Alles overziend is het niet transparant of de maatregelen passende reacties zijn op de gesignaleerde problemen. Wij roepen u dan ook op om zorgvuldig en volledig te communiceren en de (negatieve) consequenties voor de inwoners in beeld te brengen.

Kijk bij het weerleggen van het bewijsvermoeden naar het geheel van factoren

Het wettelijk bewijsvermoeden is bedoeld om inwoners te ontzorgen in de complexe en technische bewijslast.

Het rapport van TNO/TU Delft stelt diepe bodemdaling en -stijging uit te sluiten als oorzaak voor schade. Het rapport zegt niets over hoe de ligging van de woning, de staat van de woning en een cumulatie van bevingen en andere factoren (zoals bijvoorbeeld stapeling van mijnbouwactiviteiten) op elkaar kunnen inwerken

(triggerwerking) en daardoor ook schade kunnen veroorzaken. Een combinatie hiervan kan essentieel zijn voor het ontstaan van schade. Zolang deze mogelijke oorzaken niet uitgesloten worden blijft het wettelijk bewijsvermoeden van kracht. Ons standpunt sluit aan bij uw presentatie aan Provinciale Staten van Groningen op 2 juni 2021 waarin u aangeeft dat het weerleggen van het bewijsvermoeden pas geslaagd is wanneer een andere unieke oorzaak gemotiveerd aangewezen kan worden. Dit maakt dat u in de gebieden ten zuidoosten en zuidwesten van het Groningenveld en de gasopslag Norg naar onze mening het bewijsvermoeden nog steeds moet toepassen. U moet bovendien de onderzoeksresultaten van Deltares naar indirecte schade afwachten. Hierop vooruitlopen vinden wij voorbarig en niet-uitlegbaar richting onze inwoners. Er kan naar onze mening nog niet gesteld worden dat de schade evident een andere oorzaak heeft dan mijnbouwschade.

Wij roepen u dan ook op aanvragen in de genoemde gebieden in behandeling te nemen, met toepassing van het wettelijk bewijsvermoeden.

Passende overgangsregeling

Wanneer u desondanks aanvragen in de gebieden ten zuidoosten en zuidwesten van het Groningenveld en de gasopslag Norg toch niet meer in behandeling neemt omdat het wettelijke bewijsvermoeden niet meer van toepassing is, dan vinden wij een passende overgangsregeling voor de inwoners die reeds een schade-aanvraag hebben ingediend op z'n plaats. Voor hen geldt dat zij in redelijkheid mochten verwachten dat soortgelijke schade op soortgelijke wijze zou worden afgehandeld. Er zijn in deze gebieden circa 700 schadevergoedingen toegekend van gemiddeld €10.000,- per adres. Dit is niet een sporadische toekenning van schade en het gaat ook niet om kleine bedragen (erkende schade). Dit kan gezien worden als een vaste gedragslijn om geclaimde schade in deze gebieden vergoedbaar te achten. Bovendien maakt u voor aanvragers met eenvoudige schade in gebieden die nog wel binnen het wettelijk bewijsvermoeden liggen een forfaitaire vergoeding van € 5.000,- mogelijk. Een overlastvergoeding zou qua hoogte wat ons betreft meer in lijn daarmee moeten liggen.

Omdat u binnen de Tijdelijke wet Groningen ook mogelijkheden ziet voor de introductie van een forfaitaire regeling van € 5.000,- roepen wij u op om ook ruimte te zoeken voor een ruimere vergoeding voor deze inwoners.

Verder vinden wij het ongewenst wanneer inwoners nu zelf moeten uitzoeken waar zij hun claim moeten indienen. Wij vragen van u om de aanvragers hierin optimaal te ondersteunen en te ontlasten.

Inwoners hebben recht op rechtvaardige en ruimhartige schadebeoordeling

Daar hoort tijdig beslissen en een eenduidig toegepast kader bij. Wij roepen u op inwoners duidelijkheid te bieden, u ervan te vergewissen dat adviezen van adviseurs juist tot stand zijn gekomen en te zorgen voor voldoende capaciteit om de aanvragen te beoordelen. Interne problemen van het IMG mogen niet het probleem van inwoners worden.

Om tot een uniforme toepassing van het wettelijk bewijsvermoeden te komen (of het weerleggen daarvan) past u in overleg met de deskundigen het beoordelingskader aan. U gebruikt hierbij een verdeling in een laag, midden en hoogseismisch gebied.

In laag seismische gebieden zegt u schades vaker te zullen afwijzen terwijl in het midden- en hoogseismische deel van het gebied de huidige ruimhartigheid wordt behouden. Hiermee treedt u naar onze mening buiten uw wettelijk kader. In het gehele gebied waar het wettelijk bewijsvermoeden van toepassing is, moet u ruimhartigheid betrachten. Op voorhand zeggen dat u schades in een niet-afgebakend gebied vaker zult afwijzen, is niet transparant en draagt niet bij aan vertrouwen in het IMG.

Doordat u gaat werken met een laag, midden en hoog seismisch gebied roept dit onherroepelijk de vraag op naar kaartmateriaal. Inwoners willen weten waar zij op kunnen rekenen. Er komen echter geen harde grenzen. Toch moet u naar onze mening inwoners een helder kader bieden zodat zij weten in welk gebied zij wonen. Tegelijkertijd voelen we dit ook als dilemma, want we willen niet terug naar de contourenkaarten van NAM. Naast de introductie van de seismische contouren blijft ook het effectgebied Huizinge een rol spelen bij de behandeling van schade. Inwoners worden op deze manier geconfronteerd met meerdere gebieden en grenzen. Dit komt een transparante aanpak niet ten goede.

Duaal keuzemodel in perspectief plaatsen

U introduceert een duaal keuzemodel waarbij inwoners met eenvoudige schade kunnen kiezen tussen een reguliere beoordeling en een forfaitaire vergoeding. Hierdoor wilt u de afdoening van aanvragen versnellen.

Positieve bijvangst is dat de uitvoeringskosten worden verlaagd en dat de capaciteit om complexe schadezaken te beoordelen wordt verhoogd.

Wij ondersteunen uw streven om meer capaciteit beschikbaar te stellen voor complexe schadezaken. Tegelijkertijd moet de oplossing niet nieuwe problemen creëren.

Omdat de beoordeling van schade door mijnbouwactiviteiten complex is, vragen wij ons af of inwoners een juiste inschatting kunnen maken of ze beter af zijn met een maatwerkbeoordeling of met een forfaitaire regeling. Als dat niet zo is, veroorzaakt de regeling juist belasting voor inwoners of, misschien achteraf, het gevoel toch geen rechtvaardige behandeling te hebben gehad.

Het gemak van de forfaitaire regeling waarbij de beoordelingsfase sterk vereenvoudigd is, moet ook echt tot positieve resultaten leiden bij de complexe schadezaken. Niet alleen in het aantal afgehandelde aanvragen, maar ook in de ruimhartige benadering.

Duurzaam Herstel

Uw maatregelen beogen meer eenvoud en efficiency bij de afhandeling van eenvoudige schaden, zodat parallel extra capaciteit wordt gegenereerd voor complexe dossiers en/of duurzaam herstel. In deze redenatie herkennen wij een belangrijke spagaat vanwege enerzijds uw besluit om de werkwijze bij een aanzienlijke groep claimanten feitelijk in te perken en anderzijds uw wens om meer ruimte te krijgen voor duurzaam herstel. Ondanks dat wij u onverminderd steunen in de ambitie tot duurzaam herstel blijft onverlet dat de Tweede Kamer recent moties heeft aangenomen die u meer mogelijkheden/middelen bieden in de schadeafwikkeling. Wij roepen u op om ook over de invulling van het duurzame herstel van woningen duidelijkheid te bieden.

Ten slotte

Samengevat vinden wij het niet acceptabel dat u een pakket aan maatregelen neerlegt terwijl de maatregelen onvoldoende duidelijkheid bieden aan inwoners over waar zij nu aan toe zijn en in welk gebied zij zich moeten plaatsen. Wij vinden dat u het wettelijk bewijsvermoeden in het gehele gebied moet blijven toepassen zolang niet is uitgesloten dat een geheel aan factoren tot schade door mijnbouwactiviteiten kan leiden.

Tot slot zijn wij van mening dat een scheiding van schade-oorzaken en instanties die schade beoordelen niet wenselijk is. Er zijn inwoners die met een combinatie van mijnbouwactiviteiten te maken hebben zoals het Groningenveld of gasopslag Norg in combinatie met een klein veld, in combinatie met zoutwinning, of gasopslag Grijpskerk. Deze inwoners krijgen met verschillende instanties te maken die andere beoordelingsmethoden en processen hanteren, zoals het al dan niet hanteren van het wettelijk bewijsvermoeden, contouren of een termijn waarbinnen schade na een beving gemeld moet zijn. Schade-afhandeling zou moeten plaatsvinden vanuit het gezichtspunt van een inwoner met schade door mijnbouw en niet vanuit organisatorisch of financieel oogpunt. Er is onrechtmatig schade toegebracht en dat moet na een eenduidige beoordeling van de schade vergoed worden. Wij blijven dit punt naar voren brengen bij de minister van Economische Zaken en Klimaat.

In een gesprek willen wij onze reactie toelichten. Wij nodigen u daarvoor uit.

Een afschrift van deze brief hebben wij gestuurd aan de minister van Economische Zaken en Klimaat, de minister van Binnenlandse Zaken en de woordvoerders gaswinning van de fracties in de Tweede Kamer.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.